

Onderzoeksvisitatie

NHL Stenden Hogeschool

Onderzoeksgroep Cybersafety

Inleiding

Dit rapport bevat de beoordeling van de kwaliteit van het onderzoek en de organisatie van de Onderzoeksgroep Cybersafety van NHL Stenden Hogeschool in de periode 2015 – 2019. De visitatiecommissie die de beoordeling heeft uitgevoerd, is samengesteld in overleg met de onderzoeksgroep, in opdracht van NHL Stenden Hogeschool en in overleg met NQA. De onderzoeksevaluatie van de onderzoeksgroep Cybersafety is uitgevoerd conform het *Brancheprotocol Kwaliteitszorg Onderzoek 2016-2022* van de Vereniging Hogescholen.

De visitatiecommissie bestond uit:

De heer dr. B.J.M. Kokkeler (voorzitter en commissielid)

De heer dr. R. van der Kleij (commissielid)

De heer drs. D.N. Maier (commissielid)

De heer P. van Achteren, senior auditor van NQA, trad op als secretaris van de commissie.

Zie bijlage 3 voor informatie over functies en expertise van elk van de commissieleden.

Uitvoering van de evaluatie

De commissie heeft ter voorbereiding op het visitatiebezoek een documentatieset ontvangen, waaronder een kritische reflectie en een selectie van (onderzoeks)producten en publicaties (zie bijlage 1). De selectie is representatief voor de verschillende onderzoekslijnen van de onderzoeksgroep en vertegenwoordigt de breedte van de output. De commissie heeft zich op basis van de verschillende documenten een eerste beeld gevormd van de onderzoeksgroep.

Enkele weken voorafgaand aan het bezoek heeft de commissie vergaderd. In de vergadering hebben de commissieleden de eerste bevindingen met elkaar gedeeld en het visitatiebezoek inhoudelijk voorbereid. Op 10 december 2019 heeft de commissie een bezoek aan de onderzoeksgroep gebracht. Tijdens het bezoek zijn aanvullende documenten bestudeerd en gesprekken gevoerd met experts uit alle betrokken stakeholdergroepen die bij de onderzoeksgroep betrokken zijn (zie bijlage 2). Met alle (mondeling en schriftelijk) verstrekte informatie is de commissie tot een weloverwogen oordeel gekomen.

Opbouw van het rapport

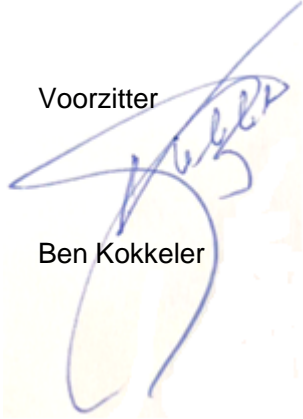
Het rapport is opgesteld conform de vijf standaarden van het bovengenoemde *Brancheprotocol Kwaliteitszorg Onderzoek 2016-2022* en beschrijft de bevindingen, overwegingen, conclusies en aanbevelingen van de commissie.

In hoofdstuk 1 wordt een karakteristiek gegeven van de onderzoeksgroep. In hoofdstuk 2 worden de bevindingen en conclusies van de commissie ten aanzien van de vijf standaarden van het brancheprotocol beschreven. Hoofdstuk 3 bevat de oordelen van de commissie op de standaarden en het eindoordeel. Hoofdstuk 4 geeft een aantal aanbevelingen.

De visitatiecommissie verklaart dat de beoordeling van het kenniscentrum in onafhankelijkheid heeft plaatsgevonden.

Utrecht, maart 2020

Voorzitter

Ben Kokkeler

Secretaris

Peter van Achteren

Inhoudsopgave

<i>Inleiding</i>		3
<i>Inhoudsopgave</i>		5
1.	<i>Karakteristiek</i>	7
2.	<i>Standaarden</i>	8
3.	<i>Eindoordeel</i>	24
<i>Aanbevelingen</i>		25
<i>Bijlagen</i>		26
Bijlage 1	Bestudeerde documenten	27
Bijlage 2	Bezoekprogramma	28
Bijlage 3	Deskundigheid leden visitatiecommissie en lead-auditor	29

1. Karakteristiek

Ontwikkeling van de onderzoeksgroep

De onderzoeksgroep Cybersafety komt voort uit het lectoraat Integrale Veiligheid dat op 1 september 2004 van start ging aan de NHL Hogeschool. Het lectoraat is op dat moment verbonden aan de opleiding Integrale Veiligheid en heeft als inhoudelijke hoofdlijn 'Veiligheid en technologie'. Speciaal gaat de aandacht uit naar veiligheid in het digitale domein, oftewel cybersafety. In 2008 gaat het lectoraat verder als lectoraat Cybersafety (2008 – 2012) en in 2012 kreeg het een verlenging van de termijn met het onderzoeksprogramma: *Safety, security and law enforcement in a digital society*. In 2016 is het lectoraat met nog een termijn verlengd tot 2020. Vanaf 2017 wordt in plaats van de naam 'lectoraat cybersafety' de naam 'onderzoeksgroep Cybersafety' gehanteerd. Op het moment van de visitatie werkt de groep vanuit het meerjarig onderzoeksprogramma 'Human Aspects in Cybersafety and Security'.

Organisatorische context

De onderzoeksgroep Cybersafety behoort tot de NHL Stenden Hogeschool. Een hogeschool die per 1 januari 2018 is ontstaan vanuit de fusie van NHL Hogeschool en Stenden Hogeschool. NHL Stenden telt 24.000 studenten, 2000 medewerkers, 15 academies, 110 opleidingen (73 bachelors, 17 masters, 20 Ad's), 4 Centres of Expertises, 12 onderzoeksgroepen en 41 lectoraten. De onderzoeksgroep Cybersafety heeft haar thuis in de vestiging in Leeuwarden en maakt onderdeel uit van de Thorbecke Academie (TA). Naast de onderzoeksgroep Cybersafety kent de TA de opleidingen: Bestuurskunde, European Studies, Integrale Veiligheidskunde en HBO-rechten. De onderzoeksgroep werkt ook nauw samen met de Politieacademie en de Open Universiteit.

De onderzoeksgroep kent op het moment van de visitatie een kernteam bestaande uit negen medewerkers: één associate-lector, zes docent-onderzoekers, één office-manager en een recent aangestelde coördinator). Een bijzondere omstandigheid bij deze visitatie vormt het vertrek van de lector vrij kort (< 2 maanden) voor de bezoekdag van de visitatiecommissie. De lector was voor 0,6 fte verboden aan de NHL Stenden (waarvan 0,2 fte gedetacheerd naar de OU) en voor 0,4 fte aan de Politieacademie. Door het vertrek kon een gesprek met hem geen deel uitmaken van het bezoekprogramma.

2. Standaarden

Dit hoofdstuk beschrijft de bevindingen, overwegingen en conclusies van de commissie ten aanzien van de vijf standaarden uit het 'Brancheprotocol Kwaliteitszorg Onderzoek 2016-2022' (zie ook Inleiding).

Standaard 1

De onderzoekseenheid heeft een relevant, ambitieus en uitdagend onderzoeksprofiel en een onderzoeksprogramma met bijhorende doelen die zijn geoperationaliseerd in een aantal indicatoren.

Missie en onderzoeksprofiel

Het is de missie van de onderzoeksgroep om met praktijkgericht onderzoek de veiligheid in de gedigitaliseerde samenleving te bevorderen. Als overkoepelend thema gebruikt de onderzoeksgroep 'Human Aspects in Cybersafety and Security'. De onderzoeksgroep stelt twee vragen in haar onderzoek centraal. Ten eerste, wat is de alledaagse realiteit van digitale veiligheid en hoe kan deze worden verklaard? En ten tweede, welke maatregelen om digitale veiligheid te bevorderen hebben effect en waarom?

De onderzoeksgroep focust zich op de digitale transformatie van de samenleving. Deze transformatie biedt kansen en om deze kansen optimaal te benutten, is digitale veiligheid een voorwaarde. Digitale veiligheid wordt door de onderzoeksgroep gedefinieerd als de effectieve bescherming van mensen en organisaties tegen schade en nadelen die voortkomen uit het digitale domein. In het onderzoek komen psychologische, sociologische, criminologische, bestuurskundige en juridische invalshoeken aan bod.

Naast deze aan de inhoud gerelateerde ankers sluit de onderzoeksgroep ook aan bij hogeschoolbrede kaders en doelstellingen. De onderzoeksgroep is gepositioneerd binnen de Thorbecke Academie die een bijdrage wil leveren aan het zwaartepunt 'Vital Regions'. Naast 'Service Economy' en 'Smart, Sustainable Industries' vormt dit zwaartepunt de inhoudelijke oriëntatie van de hogeschool. Cybersafety, zo valt te lezen in de kritische reflectie, is een speerpunt binnen 'Vital Regions'. Door het toenemende belang van digitalisering, alsook de toenemende afhankelijkheid ervan, is digitale veiligheid essentieel geworden voor mensen, bedrijven, organisaties en overheid.

De commissie onderschrijft het belang van de missie en het onderzoeksprofiel van de onderzoeksgroep Cybersafety. Beredeneerd vanuit verschillende studies (o.a. *Research agenda: The human factor in cybercrime and cybersecurity* en *Future directions for behavioural information security research*) toont de onderzoeksgroep de relevantie van verder onderzoek op dit thema. Het onderzoeksprofiel is naar oordeel van de commissie voldoende ambitieus en uitdagend. Maar op dit punt constateert de commissie ook een stevige uitdaging die voorligt. De herkomst van de huidige onderzoeksgroep gaat terug tot het lectoraat Integrale Veiligheid uit

2004 (zie: Karakteristiek) en recent is een vernieuwd onderzoeksprogramma voor de periode 2019-2024 vastgesteld. De hierboven besproken missie en het onderzoeksprofiel komen hierin adequaat tot uitdrukking. Uit de gesprekken blijkt echter dat de koers van de onderzoeksgroep nog niet goed uitgekristalliseerd is. Het biedt zogezegd niet het 'dak' dat het onderzoeksprogramma optimaal vangt (zie ook onder Onderzoeksprogramma). Voor de commissie wordt de conclusie van een nog niet geheel stabiel 'dak' bevestigd in gesprek met het management (CvB en TA); deze hebben gezamenlijk recent opdracht gegeven aan de voormalige lector tot een bredere verkenning waarbij – anders dan voorheen – nadrukkelijker ook toepassingsgebieden buiten de TA als mogelijkheid verkend moeten worden, voorzover deze behoren tot de zwaartepunten van de NHL Stenden. Zo werd een verbinding met het maritieme domein genoemd als onderwerp voor de verkenning.

De commissie is positief over deze blikverruiming die verkennend wordt vormgegeven. Tegelijkertijd constateert de commissie dat hiermee in relatief korte tijd de positionering van de onderzoeksgroep onderwerp van onderzoek is. In 2014, 2016 en in 2019 werden meerjarige onderzoeksplannen of bijstellingen daarvan vastgelegd. Het huidige MJP van 2019, met een vierjarig onderzoeksbeleidsplan lijkt met de huidige verkenning al snel weer onderwerp voor aanpassing of bijstelling geworden. Het is naar oordeel van de commissie van belang dat de onderzoeksgroep toewerkt naar stabiliteit in de koers en dat het langetermijnperspectief leidend wordt in keuzes voor de inrichting van de onderzoeksgroep en de toedeling van capaciteit.

Onderzoeksprogramma

Het huidige onderzoeksbeleidsplan van de onderzoeksgroep Cybersafety kent een uitwerking naar drie onderzoeklijnen:

- 1) **Digitale weerbaarheid van mens en organisatie:** deze lijn richt zich specifiek op kennisontwikkeling over de rol van de menselijke factor bij het bevorderen van digitale veiligheid. Het gaat daarbij om psychologische en sociale aspecten van informatiebeveiliging, gedragsverandering en bijbehorende evaluatiemethoden.
- 2) **Politie, partners en digitalisering:** deze lijn (ook wel: *digital blue*) voorziet in de ontwikkeling van generieke kennis voor het ontwerpen van praktijkgerichte oplossingen voor de beroepspraktijk van politie en partners. Het betreft toekomstgericht onderzoek naar de gevolgen van digitalisering voor de uitvoering van politietaken, digitale vormen van burgerparticipatie en samenwerking met private partijen (PPS).
- 3) **Bestuurlijke handhaving en digitalisering:** kennisontwikkeling over bestuurlijke en bestuursrechtelijke aspecten bij het bevorderen van digitale veiligheid is het specifieke richtpunt van deze lijn. Het gaat om zowel de veiligheid binnen het digitale domein als om de impact van het digitale domein op overheden. Er wordt toekomstgericht onderzoek uitgevoerd naar innovatieve vormen van handhaving in het digitale domein en de juridische en ethische aspecten van monitoring in dat domein.

De drie onderzoeklijnen zijn, zo constateert de commissie, helder neergezet en hebben in het meerjarig onderzoeksprogramma (2019-2024) een prominente plek. De commissie is positief dat in de gesprekken de verbondenheid van de lijnen stevig naar voren werd gebracht. Er zijn verschillende voorbeelden waarin onderzoeksprojecten vanuit meerdere lijnen worden bediend, waarmee ook recht wordt gedaan aan de diversiteit van perspectieven vanuit de onderzoeklijnen, passend bij het vraagstuk. Inherent aan de inhoudelijke accentuering van de onderzoeklijnen, ziet de commissie duidelijk verschil in de mate waarin zij bijdragen aan de

ambitie van de onderzoeksgroep. De lijnen 'laden' zagezegd niet in gelijke mate op het onderwerp cybersafety. Dit geldt met name voor de 'digital blue'-lijn. De commissie constateert dat hierin de digitalisering van politiewerk centraal staat en dat het thema cybersafety maar minimaal een rol speelt. De commissie geeft de onderzoeksgroep mee hierin waakzaam te zijn. Vanuit bestudering van de projectportefeuille bestaat de indruk dat bestaande samenwerkingsrelaties (zoals met de Politieacademie) en behoeftes van die organisaties, een gewichtige factor zijn in de bepaling van onderzoeksactiviteiten. Daarmee bestaat het risico dat de focus te ver verwijderd raakt van haar eigen ambities als onderzoeksgroep en van het centrale thema cybersafety. Vanuit de gesprekken is niet duidelijk geworden hoe de onderzoeksgroep hierin een balans heeft gevonden, en hoe dit een stevige basis verschaft voor belangrijke afwegingen die in 2020 gemaakt zullen moeten worden in de nieuwe samenwerkingsafspraken met de Politieacademie.

Doelen en indicatoren

De onderzoeksgroep Cybersafety wil middels hoogwaardig praktijkgericht onderzoek bijdragen aan: 1) de kwaliteit van onderwijs en professionalisering, 2) kennisontwikkeling en het delen van kennis en 3) oplossingen voor de beroepspraktijk en maatschappelijk vraagstukken. In het meerjarig onderzoeksprogramma (2019-2024) zijn, gelieerd aan deze drie thema's, doelen en indicatoren geformuleerd. Hierbij sluit de onderzoeksgroep aan op het hogeschoolbrede beleid. De indicatoren zijn onderverdeeld naar 'product', 'gebruik' en 'erkenning'. Daarmee is één-op-één aangesloten op de categorieën vanuit het BKO-kader verwacht. Ter illustratie: de onderzoeksgroep heeft ten aanzien van kennisontwikkeling en kennisdeling als doel om zes peer-reviewed publicaties te realiseren en vier nationale niet-peer-reviewed kennisproducten. Doelen op het gebied van onderwijs en professionalisering gaan onder meer over bijdragen aan docentprofessionalisering (via workshops en cursussen onderzoeksvaardigheden en via mogelijkheden tot promotieonderzoek), curriculumontwikkeling (bijvoorbeeld door lidmaatschap van curriculumcommissies) en het aantal studenten dat participeert in onderzoeken (vijftien tot twintig per jaar). Ook ten aanzien van het thema 'beroepspraktijk en maatschappij' zijn er concrete doelen en indicatoren opgesteld. Zo beoogt de onderzoeksgroep per jaar vier kennisproducten voor de beroepspraktijk op te stellen, minimaal één protocol en wil men een bijdrage leveren aan de versterking van minstens een aan cybersafety gerelateerde kenniscommunity. Langs indicatoren voor 'gebruik' en 'erkenning' ziet de commissie dat de onderzoeksgroep ook sturingsindicatoren kent voor de impact van haar activiteiten.

De commissie is positief over de opgestelde doelen en indicatoren. De onderzoeksgroep geeft adequaat invulling aan de hogeschoolbrede doelen en indicatoren. De drie kernelementen (onderzoek, onderwijs, beroepspraktijk/maatschappij) bieden een helder en relevant vertrekpunt voor de onderzoeksactiviteiten. De opgestelde indicatoren tonen ambitie en werken voldoende sturend voor de activiteiten van de onderzoeksgroep, aldus de commissie. De ontwikkeling van een masteropleiding toont naar oordeel van de commissie het hoge ambitieniveau. De uitgewerkte doelen en indicatoren zijn van recente datum. In voorliggende meerjarenplannen en beleidsstukken die de commissie bestudeerde bleven doelen abstracter van aard en bij de laatste interne midterm-audit (2017) werd geconstateerd dat uitwerking van doelen ontbreekt en indicatoren niet zijn beschreven. De commissie constateert dat de onderzoeksgroep hierin een riante stap voorwaarts heeft gezet, ondersteund door de hogeschoolbrede kaders die hiervoor zijn uitgezet. De commissie ziet mogelijkheden om de doelstellingen en indicatoren nog meer toe te spitsen op de situatie van de onderzoeksgroep, bijvoorbeeld door een vertaling te maken naar

de drie onderzoeklijnen. De inhoud en oriëntatie van deze lijnen kan betekenen dat er onderscheid is in de mate van bijdrage(n) aan de drie kernelementen, dit komt nu niet tot uiting in de indicatoren. Ook zouden enkele indicatoren concreter gemaakt kunnen worden. Zo wordt via de indicatoren nu wel zichtbaar aan hoeveel opleidingen de onderzoeksgroep een bijdrage levert, maar komt de bijdrage van de onderzoeksgroep aan het minorenaanbod nu niet tot uiting. Ook de bijdrage van de onderzoeksgroep aan het zwaartepunt 'Vital Regions' kan op een soortgelijke wijze zichtbaarder worden gemaakt, mede gezien het belang dat daaraan wordt gehecht door de Thorbecke Academie.

Conclusie

De commissie komt op standaard 1 op basis van bovenstaande bevindingen en overwegingen tot het oordeel **voldoende**. De onderzoeksgroep Cybersafety beschikt over een uitgewerkt onderzoeksprofiel, -programma, -doelen en indicatoren. Ontleend aan verschillende nationale en internationale onderzoeksagenda's wordt de relevantie en de uitdagendheid van het centrale onderzoeksthema verantwoord. Door toevoeging van 'human aspects' heeft de onderzoeksgroep ook een specifieke accentuering van het thema gevonden. De vertaling naar de drie onderzoeklijnen acht de commissie voldoende, al ziet de commissie een groot verschil in de mate waarin de lijnen aangesloten zijn op cybersafety. Met name bij de onderzoeklijn 'digital blue' vindt de commissie de rol van cybersafety minimaal. Dit vraagt om waakzaamheid, aldus de commissie.

De commissie waardeert dat de onderzoeksgroep een riante stap gezet heeft in het formuleren van doelen en indicatoren voor haar activiteiten. De doelen en indicatoren zijn relevant door hun aansluiting op de drie kernelementen (onderzoek, onderwijs en beroepspraktijk), tonen ambitie en zijn voldoende sturend voor de activiteiten van de onderzoeksgroep. Richting de toekomst kunnen de doelen en indicatoren specifiek en concreter geformuleerd worden, waarmee meer recht wordt gedaan aan de activiteiten en oriëntatie van de onderzoeksgroep.

Standaard 2

De wijze waarop de eenheid is georganiseerd, de inzet van mensen en middelen en de interne en externe samenwerkingsverbanden, netwerken en relaties maken de realisatie van het onderzoeksprofiel mogelijk.

Organisatie

Organisatiestructuur

Op het moment van het visitatiebezoek, bestaat de onderzoeksgroep Cybersafety in de kern uit een associate lector, docent-onderzoekers en een office manager. Tot voor kort (oktober 2019) gaf een lector inhoudelijk leiding aan deze kern. Momenteel heeft de lector een andere rol binnen de hogeschool en onder meer de opdracht mogelijkheden te verkennen om naast de onderzoeksgroep Cybersafety nog andere onderzoeksmogelijkheden te ontwikkelen. De groep beschouwt deze periode als een overgang. In de kritische reflectie wordt de ambitie uitgesproken om op termijn voor elke onderzoekslijn een (associate) lector te benoemen. Recent (december 2019) is er een coördinator aan de kern toegevoegd, en treedt de directeur van de TA op als leidinggevende. Naast de kern onderscheidt de onderzoeksgroep een schil bestaande uit externe promovendi en studenten.

In de overlegstructuur ziet de commissie verschillende belangrijke terugkerende bijeenkomsten. Plenair is er maandelijks een overleg waarin professionalisering centraal staat. Het gaat daarin over thema's als onderzoekskwaliteit, een bepaald onderzoek of een thema van een gastspreker. Eveneens maandelijks is er overleg tussen de drie leiders van de onderzoekslijnen. In dit overleg informeren zij elkaar over lopend onderzoek, (beoogde) verwerving van onderzoeksgelden, nieuwe initiatieven en over de inzet van de onderzoekscapaciteit. Op projectniveau is minimaal tweewekelijks overleg naast het informele overleg dat voortdurend plaatsvindt. De commissie vindt deze overlegstructuur passend en ondersteunend aan de onderzoeksprogrammering. Wel zou de strategische component naar oordeel van de commissie duidelijker belegd kunnen worden.

Interne verbindingen

De inbedding van de onderzoeksgroep in de TA is goed zichtbaar in haar relaties met opleidingen daarbinnen. Van oudsher (2004) is de onderzoeksgroep verbonden met de opleiding Integrale Veiligheidskunde (IVK). Die samenwerking zal op korte termijn ook resulteren in de start van een masteropleiding. Sinds enkele jaren is de verbinding met andere opleidingen gegroeid, zoals met de opleidingen HBO-Rechten en Bestuurskunde. Met de opleiding European Studies zijn verkennende gesprekken over het versterken van de binding. In een verkennende fase verkeren ook gesprekken met de Academie ICT en Creative Technologies om een verbinding tot stand te brengen tussen de onderzoeksgroep Cybersafety (*human factor*) en IT security (*digital technology*). De commissie is verheugd in de gesprekken te horen dat de onderzoeksgroep voornemens is de verbinding met andere TA-opleidingen te intensiveren en dat men ook openstaat voor samenwerking met opleidingen daarbuiten. Wel vindt de commissie aansporing op dit terrein noodzakelijk. De voornemens worden hartelijk door de commissie verwelkomd, maar kennen in die vorm (als ambitie) een langere historie. Tijdens de vorige visitatie en in

meerdere voorlopende beleidsstukken zijn gelijklopende bewoordingen zichtbaar. Er zijn talrijke toepassingsrichtingen denkbaar en deze zullen goed vanuit relevantie en nut gewogen moeten worden. Hiertoe zal ook de (onder standaard 1) aangeduide profielverscherping versus oriëntatie op de beroepspraktijk, behulpzaam zijn.

Externe verbindingen

Leden van de onderzoeksgroep Cybersafety van NHL Stenden, de Politieacademie en promovendi van de Open Universiteit vormen samen een groep die werkt vanuit NHL Stenden als thuisbasis. De voormalige NHL Hogeschool ging reeds in 2011 een samenwerkingsverband aan met de Politieacademie en de samenwerkingsafspraken zijn in 2016 verlengd voor nog eens vier jaar. De verbinding en samenwerking tussen NHL Stenden, de Politieacademie en de Open Universiteit is in 2016 tevens bekrachtigd door de oprichting van een multidisciplinair Cyber Science Center, een centrum voor wetenschappelijk en toegepast onderzoek op het gebied van Cybersafety.

Naast deze samenwerking met externe partijen, presenteert de onderzoeksgroep in haar kritische reflectie een overzicht van ruim vijftig stakeholders over de periode 2015-2019. Het toont volgens de commissie de rijkheid van het externe netwerk van de groep, waarbij een breed palet aan publieke en private organisaties en instanties vertegenwoordigd zijn: regionale, nationale en internationale kennisinstellingen (bijvoorbeeld lectoraten van andere hogescholen), lokale, regionale en nationale overheden (onder andere de gemeente Leeuwarden en het ministerie van Justitie) en verschillende geledingen binnen de politie (onder andere de Nationale Politie, Programma Politie en Wetenschap). Aan de hand van verschillende onderzoeksprojecten laat de onderzoeksgroep duidelijk de waarde en de inzet van het netwerk zien. Zo wordt in het meerjarig onderzoeksproject *Youth & Cybersafety* samengewerkt met Universiteit Leiden, de VO-raad, Rutgers Kenniscentrum seksualiteit, Meldpunt Kinderporno en Partoer. Een ander voorbeeld is de samenwerking met Rijksuniversiteit Groningen en het Nederlands Genootschap van Burgemeesters bij het project *Burgemeesters in Cyberspace*.

Naast deze positieve reflectie, ziet de commissie wel een belangrijk aandachtspunt. Dit betreft de toekomstige relatie met de Politie en de Politieacademie. Dit mede vanwege het vertrek van de lector, die voor 0,4 fte verbonden is met de Politieacademie. In combinatie met het eindigen van de huidige samenwerkingsafspraken met de Politieacademie in 2020, en de grote impact van vraagstukken vanuit de politie op het onderzoeksprogramma, spreekt de commissie haar zorgen uit over de bestending van het programma.

Inzet mensen en middelen

Onderzoekers

De onderzoeksgroep Cybersafety is een multidisciplinair team. De eerder genoemde kern van de groep bestaat ten tijde van het visitatiebezoek uit een associate lector (0,5 fte) die zich bezighoudt met onderzoek en managementtaken en daarnaast onderwijs verzorgt en ontwikkelt aan de TA (0,2 fte), waaronder ook voor de geplande masteropleiding Cybersafety. De associate lector geeft leiding aan de onderzoekslijn Politie, Partners en Digitalisering en is mede verantwoordelijk voor het verwerven van subsidies en opdrachtenonderzoek (tweede en derde geldstroom), in aanvulling op de financiering vanuit de eerste geldstroom. Twee docentonderzoekers geven leiding aan de onderzoekslijnen 'Digitale weerbaarheid van mens en

organisatie' (0,7 fte) en 'Bestuurlijke handhaving en digitalisering' (0,6 fte). Voor 0,3 fte zijn beiden betrokken bij onderwijs- en onderwijs-ontwikkeltaken en zijn actief in de verwerving van financiering. In aanvulling hierop kent de onderzoeksgroep drie docentonderzoekers die in totaal 0,8 fte vertegenwoordigen. De totale onderzoekscapaciteit van de groep is daarmee 3,0 fte, die secretariael voor 0,8 fte ondersteund wordt. Ook werken drie externe promovendi bij de onderzoeksgroep. De commissie is positief over de kwalitatieve bagage van de onderzoekers; deze past in de kern bij de thema's waaraan de onderzoeksgroep werkt. In het bijzonder waardeert de commissie de diversiteit aan disciplinaire achtergronden binnen de onderzoeksgroep. Deze diversiteit zorgt voor een verscheidenheid aan perspectieven om onderwerpen te beschouwen.

Niet onbenoemd kan blijven dat met de voormalige lector de onderzoekscapaciteit tot voor kort fors ruimer was. Gedurende de periode die in deze visitatie centraal staat (2015-2019), was de lector vrijwel de gehele periode betrokken (op 3 maanden na). Met dat gegeven, vindt de commissie de inzetcapaciteit over de afgelopen periode toereikend. Echter ziet de commissie richting de (nabije) toekomst het vertrek van de lector als een gewichtig aandachtspunt. Dat risico is meervoudig en strekt zich uit van het ondervangen van het verlies van capaciteit en expertise tot aan de eerder genoemde gevolgen voor het netwerk- en financieringspartners (zie ook verder). In de kritische reflectie noemt de onderzoeksgroep de bezetting in relatie tot de werkdruk al een van de belangrijkste aandachtspunten. En hoewel de commissie vanuit dit perspectief des te meer waardering heeft voor de gerealiseerde output van de onderzoeksgroep, wenst zij de kwantitatieve opdracht hier wel te onderstrepen. Zeker de huidige omvang vergroot de kwetsbaarheid en het risico op discontinuïteit. In de documentatie ziet de commissie het streven om op korte termijn uit te breiden met twee associate-lectoren en met drie docentonderzoekers (1 fte per onderzoekslijn). Echter toonden gesprekken hierover dat dit beleid nog niet vaststaat en mede afhankelijk is van de uitkomsten van het verkenningsonderzoek en daaraan gekoppeld, de financieringsmogelijkheden. De commissie ziet daarnaast kansen om het promotiebeleid, dat ook een aandachtspunt was in de vorige externe evaluatie, meer ten dienste van de onderzoeksgroep en haar doelstellingen in te richten. Het accent kan verlegd worden naar meer inzet op interne promovendi, waarmee de verbondenheid na promotie groter kan zijn.

Financiële situatie

Tussen 2015 en 2019 (tot september) ontwikkelden de inkomsten zich als volgt:

Jaar	1 ^e geldstroom	2 ^e geldstroom	3 ^e geldstroom
2015	€ 149.955	€ 43.279	€ 375.425
2016	€ 175.438	€ 21.637	€ 242.871
2017	€ 190.165	€ 54.271	€ 176.027
2018	€ 136.235	€ 36.459	€ 233.396
2019 (tot september)	€ 125.031	€ 28.626	€ 60.418

De financiële middelen waren de afgelopen periode toereikend voor de onderzoeksportefeuille. De onderzoeksgroep slaagt erin om substantieel tweede en derde geldstroom middelen aan te trekken. Door de jaren heen fluctueert de hoogte hiervan en in het laatste jaar (tot september) lijkt, in combinatie met een dalende eerste geldstroom, een kritische ondergrens in beeld te komen, zo meent de commissie. De onderzoeksgroep heeft bij de hogeschool een aanvraag voor innovatiegelden gedaan, waarmee uitvoering gegeven kan worden aan uitbreiding van de

onderzoekscapaciteit en nieuwe initiatieven ingevuld kunnen worden. Ook de nieuw aangestelde coördinator zal zich onder meer toeleggen op het verkennen van financieringsmogelijkheden. De nieuwe master zal in de nabije toekomst een stabiele bron van inkomsten moeten worden voor de onderzoeksgroep. Ook zal de verkenning door de voormalige lector kunnen leiden tot nieuwe cross-overs en zullen met nieuwe toepassingsgebieden mogelijk ook nieuwe financiers in beeld komen. Met de aanvraag van de innovatiegelden, de aanstelling van de coördinator en de verkenning, ziet de commissie dat de onderzoeksgroep proactief probeert te zorgen voor een toekomstgerichte, financiële situatie.

Conclusie

Voor standaard 2 komt de commissie op basis van bovenstaande bevindingen en overwegingen tot het oordeel **voldoende**. De commissie concludeert dat er voldoende verbinding is tussen enerzijds het onderzoeksprofiel en anderzijds de inrichting van de onderzoeksgroep, de menskracht, financiële capaciteit en het interne en externe netwerk. Het netwerk van de onderzoeksgroep is rijk en de inrichting van de organisatie volgt logisch vanuit het onderzoeksprofiel. De commissie is van oordeel dat de inzet van mensen en middelen is in de afgelopen periode toereikend geweest, waarmee de onderzoeksgroep voldoet aan de basis voor deze standaard. De commissie ziet dat er uitdagende opdrachten voorliggen waarin de onderzoeksgroep de komende tijd veel energie zal moeten steken. Met het vertrek van de lector verdwijnt er onderzoekscapaciteit maar ook een boegbeeld met krachtige netwerkverbindingen en daarmee ook solide financieringspartners. Hoewel de verbindingen wel breder verankerd zijn binnen de onderzoeksgroep, ligt hier toch een gewichtig risico mede vanwege de substantiële bijdragen vanuit deze relaties. Ook ziet de commissie dat meerdere aandachtspunten uit de voorgaande visitatie ook in deze visitatie nog spelen, waaronder het promotiebeleid.

Standaard 3

Het onderzoek van de onderzoekseenheid voldoet aan de standaarden die in het vakgebied gelden voor het doen van onderzoek.

Geëxpliciteerde standaarden

De onderzoeksgroep Cybersafety stelt in haar kwaliteitsbenadering de relevantie, de methodische grondigheid en de ethische verantwoording van onderzoek centraal. Onderzoek moet relevant zijn voor het onderwijs, de (beroeps)praktijk en de samenleving. De eisen met betrekking tot methodische grondigheid spitst de groep toe op het onderzoeksproject rekening houdend met het veelal multidisciplinaire karakter. En vanwege het werken in de strafrechtketen is de onderzoeksgroep als sinds haar oprichting doordrongen van het belang van ethisch verantwoord werken. Voor de kwaliteitsbewaking zijn er drie invalshoeken: vanuit de hogeschool, binnen de onderzoeksgroep en vanuit de externe omgeving.

De commissie constateert dat er vanuit de NHL Stenden Hogeschool kaders voor kwaliteitszorg worden aangereikt. De basis hiervoor vormt het document “Systematisch borgen en verbeteren. Een systeem van kwaliteit en kwaliteitszorg van onderwijs en Onderzoek”, hetgeen aangevuld is met verschillende andere (beleids)documenten. Deze documentatie is door de onderzoeksgroep gebruikt bij het opstellen van haar meerjarig onderzoeksprogramma, waarin zij in een specifiek hoofdstuk de kwaliteitscriteria en methodologische standaarden heeft uitgewerkt. Naast deze input verwerkte de onderzoeksgroep ook andere richtlijnen en adviezen, zoals dat van de Commissie Pijlman (2017). De commissie vindt dat de onderzoeksgroep een goede focus aan de dag legt als het gaat om de methodische grondigheid. Per project wegen de onderzoekers af wat de beste methodologische opzet is, waarbij adequaat aandacht is voor de verantwoording daarvan. De voorkeur gaat uit naar een mix van methoden. Ook als het gaat om ethische uitgangspunten ziet de commissie dat de onderzoeksgroep adequaat werkt. De groep hanteert al sinds de start een gedragscode, die zij met regelmaat actualiseert. De laatste versie dateert van 2019 waarin ook de Nederlandse Gedragscode Wetenschappelijke Integriteit (NGWI) is ingebed. Het ethisch besef van de groep leidt er ook toe dat zij binnen de hogeschool een belangrijke pleiter is voor het instellen van een ethische commissie. Het ethisch besef tekent zich ook af via de aandacht voor informatiebeveiliging. Hiertoe kent de onderzoeksgroep een gedragsprotocol. Dit protocol uit 2016 wordt momenteel geactualiseerd om hierin de nieuwste wetgeving en de NGWI te implementeren. Ook investeert de groep in het werken met een data-managementplan, aangaande de opslag en beheer van onderzoeksgegevens tijdens en na afloop van een onderzoek.

In het systeem ziet de commissie zeer gedegen aandacht voor het leveren van kwalitatief onderzoek, toegespitst op het karakter van haar onderzoeksprojecten. In de praktijk wordt aan dit systeem invulling gegeven door de formele overlegstructuur (zie standaard 2) en door de informele overlegcultuur waarin men intensief met elkaar overlegt en kritisch meekijkt naar de kwaliteit van het onderzoeksproces. De kwalificaties van de medewerkers zijn een belangrijke bouwsteen in deze kwaliteitscultuur, zo proeft de commissie in de gesprekken waarin voorbeelden worden gegeven waarin het kritisch meelezen leidt tot aanscherping of verbetering van onderzoeksopzetten, -aanvragen en -uitvoering.

Kwaliteit onderzoek

In de kritische reflectie en langs verschillende onderzoeksprojecten biedt de onderzoeksgroep Cybersafety de commissie inzicht in de kwaliteit van haar onderzoeksactiviteiten. Het palet aan onderzoeksprojecten toont een variatie van methoden en technieken die door de groep worden gebruikt. Bij kwantitatieve onderzoeksmethoden stelt de commissie vast dat er veelvuldig gebruik wordt gemaakt van vragenlijsten (bestaande en zelf ontwikkelde) passend bij het project (o.a. centrale vraag- en doelstelling) en interviews. De ingezamelde input wordt geanalyseerd gebruikmakend van technieken als mediatie/moderatie, padanalyse en regressieanalyse. Op het gebied van kwalitatief onderzoek heeft de onderzoeksgroep ruime ervaring met het uitvoeren van casestudies, focusgroepen en diepte-interviews. Meestal hanteert zij een semigestructureerde aanpak, waarbij vooraf een interviewprotocol is opgesteld. Voor het analyseren van de interviewdata maken de onderzoekers gebruik van software zoals Qualicoder en Atlas.ti. In het verlengde van de interviews organiseren de onderzoekers focusgroepen. Focusgroepen worden soms ook in de beginfase van een onderzoek ingezet om de onderwerpen en vragen helder te krijgen ten behoeve van het interviewprotocol. Ook combineert de onderzoeksgroep regelmatig kwantitatieve en kwalitatieve onderzoeksmethoden.

Met de fusie tot NHL Stenden Hogeschool wordt er hogeschoolbreed gewerkt aan de implementatie van een nieuw onderzoeksconcept: design based research (DBR). Tot dusver is er door de onderzoeksgroep nog niet veel ervaring opgedaan met het concept, zo geeft zij aan in haar kritische reflectie. Kenmerkend voor DBR is het cyclische karakter met een grote nadruk op systematische analyse en validatie van interventies. Na iedere fase in de onderzoeksacyclus wordt nagegaan of de beoogde doelen in overeenstemming zijn met de behaalde resultaten of dat de aanpak bijstelling behoeft. Afhankelijk van de onderzoeksvraag werkt de onderzoeksgroep met triangulatie van dataverzamelmethode. Hoewel de expliciete basis voor uitgevoerde projecten niet gestoeld is op design based research, zien de onderzoeksgroep en de commissie in diverse projecten wel de principes van DBR terug. Bijvoorbeeld in de projecten 'Werken in wijk en web: naar een toekomstbestendige GGP' en 'Aankoopfraude'. De commissie constateert dat de onderzoeksgroep momenteel verdere implementatie van het DBR-concept verkent en daarbij scherp blijft op de toepasbaarheid ervan.

De geleverde documentatie (onderzoeksgegevens, -aanvragen en -resultaten), en de gesprekken hierover met de onderzoekers en het beroepenveld leiden tot een positief beeld bij de commissie over de kwaliteit van het onderzoeksproces. De onderzoeksgroep heeft relevante kwaliteitscriteria opgesteld die zij in de praktijk hanteert. Voor de commissie is goed zichtbaar geworden hoe er op basis van onderzoeksvragen tot een geschikte onderzoeks aanpak wordt gekomen, waarin de gekozen methoden en (analyse)technieken over het algemeen helder verantwoord wordt. De kwaliteit blijkt voor de commissie ook uit de acceptatie van aanvragen voor externe onderzoeksgelden/-projecten, zoals RAAK-SIA, het Programma Politie en Wetenschap en van het ministerie van Justitie en Veiligheid. Ook acceptatie van publicaties in peer-reviewed tijdschriften geeft blijk van kwaliteit. Het informelere systeem (onderling overleg, kritisch meelezen, aanwezigheid bij elkaar presentaties (van tussen- en eindproducten) dat de onderzoeksgroep ten dienste van de onderzoekskwaliteit inzet, wordt door de commissie gewaardeerd. Deze kwaliteitscultuur is herkenbaar aanwezig bij de betrokkenen, zo constateert de commissie, al staat deze wel onder spanning met werkdruk als voornaamste oorzaak. De commissie is dan ook blij te vernemen dat de groep met de nieuw aangetrokken coördinator meer

tijd wil inruimen voor de interne kwaliteitscontrole en ook mogelijkheden verkent om deze 'checks' expliciet in te bouwen in het onderzoeksproces (van aanvraag tot afronding). Desalniettemin ziet de commissie hier toch ruimte tot verdere aansporing, zeker omdat het probleem van de werkdruk - door het recente vertrek van de lector – nog pregnanter is geworden. Naast dat dit capaciteitsverlies betekent, beschikt de onderzoeksgroep momenteel ook niet over de onderzoekservaring en expertise (inhoudelijk en methodologisch) van een lector.

Conclusie

De commissie komt op standaard 3 op basis van bovenstaande bevindingen en overwegingen tot het oordeel **voldoende**. De onderzoeksgroep beschikt in voldoende mate over relevante geëxpliciteerde kwaliteitsstandaarden voor de uitvoering van het onderzoek. De relevantie, de methodologische grondigheid en de ethische verantwoording zijn hierin kernelementen. Ook de kwalificaties van de onderzoekers en het informele circuit van overleg zijn belangrijke pijlers voor het waarborgen van de kwaliteit van het onderzoeksproces. De commissie zag in een breed palet van onderzoeksprojecten de aandacht voor kwaliteit terug. De kwaliteitscriteria worden zichtbaar toegepast en de commissie ziet hoe vanuit onderzoeksvragen tot een geschikte onderzoeksaanpak wordt gekomen met een heldere verantwoording van de gekozen methoden en (analyse)technieken. Naast de methoden en technieken die de onderzoeksgroep in het verleden gebruikte, verkent zij tevens de inbedding van het hogeschoolbrede onderzoeksconcept: design based research. Er is een goede alertheid op de toepasbaarheid van het concept, aldus de commissie. Naast de geëxpliciteerde standaarden kent de onderzoeksgroep ook een waardevolle interne kwaliteitscultuur. Deze staat echter wel onder spanning met werkdruk als voornaamste oorzaak. De commissie ziet met de veranderde rol van de voormalig lector ook het verlies van inhoudelijke en methodologische expertise voor deze interne kwaliteitscontrole. Door dit te ondervangen en de capaciteit te verruimen kan het systeem van interne kwaliteitscontrole weer volledig tot z'n recht komen.

Standaard 4

De onderzoekseenheid realiseert voldoende relevantie op het gebied van:

- *kennisontwikkeling binnen het onderzoeksdomein;*
- *de beroepspraktijk en maatschappij;*
- *onderwijs en professionalisering.*

Het onderzoek heeft in voldoende mate impact op de hiervoor omschreven gebieden.

Kennisontwikkeling binnen het onderzoeksdomein

Output en impact

Voor het beeld van de output en impact van haar onderzoeksactiviteiten maakt de onderzoeksgroep gebruik van de doelen/indicatoren die hiervoor hogeschoolbreed zijn vastgesteld. De bijdrage aan kennisontwikkeling en kennisdeling binnen het onderzoeksdomein Cybersafety wordt langs het aantal kennisproducten in beeld gebracht, maar ook langs indicatoren voor de mate van gebruik en erkenning. De commissie stelt vast dat de productiviteit van de onderzoeksgroep op het gebied van kennisontwikkeling behoorlijk goed is en dat de onderzoeksopbrengsten een solide bijdrage vormen aan het kennisdomein. In de afgelopen drie jaar telt de commissie in een overzicht van de onderzoeksgroep al ruim dertig publicaties, waaronder artikelen, boeken (of hoofdstukken daarin) en proefschriften. Voorbeelden zijn publicaties in het tijdschrift *International Journal of Human-Computer Studies*, in het boek *Psychological and behavioral examinations in cyber security*, in het *Tijdschrift voor de Politie* en in de reeks *Politie en Wetenschap*. De onderzoeksgroep voldoet daarmee zeer ruim aan de kwantitatieve streefnorm die vanuit de hogeschool wordt gehanteerd.

De commissie ziet tevens dat de kennisdeling zich ook langs verschillende andere kanalen afspeelt. Er worden tientallen lezingen, workshops en presentaties gegeven waarmee doorwerking van de opgedane kennis in het domein verder wordt bevorderd. Zo ziet de commissie een groot aantal workshops in diverse gemeenten en voor de Vereniging Nederlandse Gemeenten als follow-up op het project *Burgemeesters in Cyberspace*. Ook via media (kranten, tv, social media) wordt aan kennisdeling gedaan. Tevens leverde de onderzoeksgroep een bijdrage langs het redacteurschap van de lector voor verschillende domeinrelevante tijdschriften en vakbladen. Passend bij de kanttekening van de commissie bij standaard 1 vindt de commissie wel dat de output wat uiteenloopt (in thema's en onderwerpen) en soms wat minder goed passen bij het centrale thema en de naam van de onderzoeksgroep: cybersafety. De commissie heeft dat bij die standaard meegewogen, maar wenst hier op te merken dat een scherpere profilering naar verwachting ook zal leiden dat alle publicaties onomstotelijk passend zijn binnen het onderzoeksdomein.

Beroepspraktijk en maatschappij

Output en impact

Het rijke netwerk van de onderzoeksgroep leidt aantoonbaar tot relevante onderzoeksprojecten voor en met de beroepspraktijk. De commissie hoorde tijdens presentaties op de visitatiedag verschillende aantrekkelijke voorbeelden van projecten waarin samengewerkt werd met de politie, de gemeente Leeuwarden, het OM en voor burgemeesters. Door de rijkheid van haar netwerk heeft de onderzoeksgroep een veelheid aan relaties waardoor de output onder de

aandacht van de beroepspraktijk gebracht kan worden en impact gecreëerd wordt, de relatie met de politie en de Politieacademie voorop. Zo vinden resultaten van onderzoeken zeer geregeld hun weg naar uitgaven van Politie en Wetenschap. Ook door lezingen, presentatie, deelname en organisatie van congressen en symposia wordt valorisatie richting de beroepspraktijk en de maatschappij tot stand gebracht. De output is ook zichtbaar in de vertaling van inzichten vanuit onderzoek naar handreikingen en protocollen die in de praktijk worden gebruikt. Voorbeelden hiervan ziet de commissie onder meer in de handreikingen 'Opsporing in een Digitale Omgeving' en 'Optreden Plaats Delict Digitaal'.

Voor de commissie is tevens inzichtelijk geworden dat de onderzoeksgroep output van haar activiteiten uitdraagt via de media waardoor buiten de directe beroepspraktijk ook de maatschappij kennis kan nemen van haar activiteiten. Zo bereikten onderzoeksprojecten vanuit de verschillende onderzoekslijnen landelijke media, zoals het NOS Journaal, RTL Nieuws, de Volkskrant, Radio1 en BNR Nieuwsradio. Regionaal was de onderzoeksgroep met regelmaat zichtbaar in de Leeuwarder Courant, het Friesch Dagblad en het Dagblad van het Noorden. Via websites en social media was het bereik nog groter. Ook in stukken van de Tweede Kamer wordt het werk van de onderzoeksgroep met regelmaat aangehaald (twee a drie keer per jaar in de periode 2015-2019) aangehaald.

De commissie waardeert de uitvoerige bijdrage van de onderzoeksgroep ten aanzien van de beroepspraktijk en de maatschappij. Dit is duidelijk een sterk punt van de onderzoeksgroep. Er is zichtbaar aandacht voor het realiseren van waardevolle output waarmee de beroepspraktijk verrijkt wordt en haar voordeel mee kan doen. Dit toont zich zowel in concrete producten waarmee gewerkt wordt (protocollen en handreikingen) als ook in het versterken van denkkraft en de ontwikkeling van bewustzijn over het belang van cybersafety in allerlei facetten. De onderzoeksgroep bedient daarmee niet alleen de directer aangesloten beroepspraktijk, maar ook de bredere samenleving.

Onderwijs en professionalisering

Output en impact

De doorwerking van activiteiten (incl. resultaten) van de onderzoeksgroep richting het onderwijs is stevig en voldoet ruim aan de streefwaarden die hiertoe zijn opgesteld. Dit is zichtbaar in de minoren Cybersafety en Rechtshandhaving in de Digitale Samenleving en in de doorgaande leerlijn Cybersafety voor de opleiding integrale veiligheidskunde. Met die opleiding is de relatie van de onderzoeksgroep van oudsher het meest intensief. De commissie ziet dat de verbindingen ook breder binnen de Thorbecke Academie reiken, zoals naar de opleidingen HBO-Rechten en Bestuurskunde. De onderzoeksgroep heeft een rol bij het ontwikkelen en actualiseren van het onderwijs op gelieerde thema's en begeleidt een flink aantal studenten bij onderzoeksprojecten in het kader van stage en/of afstuderen. In 2018 bijvoorbeeld werden zeventien afstudeerders vanuit de onderzoeksgroep begeleid, een mooi resultaat gezien de beschikbare capaciteit.

In de brede verkenning door de voormalig lector alsmede in concretere gesprekken met de opleiding European Studies en de Academie ICT en Creative Technologies worden mogelijkheden tot verdere verbinding met het onderwijs onderzocht. Daarmee versterkt de onderzoeksgroep de nu reeds krachtige verbinding met het onderwijs. De commissie waardeert bovendien de gebleken intensieve inspanningen van de onderzoeksgroep bij de ontwikkeling en

organisatie van de beoogde masteropleiding Cybersafety. Leden van de groep zullen ook in belangrijke mate betrokken blijven bij deze master, onder meer als begeleider(s) van mastertheses.

Naast de hierboven genoemde bijdragen aan onderwijs draagt de onderzoeksgroep ook bij aan professionalisering van docenten. Ook hier herkent de commissie verschillende lijnen. Zo werkt de groep met docent-onderzoekers van verschillende TA-opleidingen, waarmee een goede wisselwerking tot stand is gebracht: van de onderzoeksgroep richting het onderwijs en andersom. En de onderzoeksgroep ziet promotieonderzoek bij uitstek als een vorm van professionalisering. Hierin is ook een sterke groei gerealiseerd. Sinds de visitatie in 2014 is het aantal gepromoveerden binnen de onderzoeksgroep toegenomen van één naar vijf. Ten tijde van het huidige visitatiebezoek waren er drie promovendi actief. Door de jaren heen kan de substantiële en structurele bijdrage van de onderzoeksgroep gekwalificeerd worden zeer goed en prima verankerd. Een mooie prestatie, aldus de commissie.

Conclusie

Op basis van bovenstaande bevindingen en overwegingen komt de commissie voor standaard 4 tot het oordeel **goed**. Langs de drie centrale assen van deze standaard toont de onderzoeksgroep Cybersafety zich bijzonder productief. De onderzoeksgroep heeft haar output en impact goed in beeld. Dit maakt helder dat voldaan wordt aan de opgestelde doelen en indicatoren. Door haar rijke netwerk en relaties weet de groep ten aanzien van de beroepspraktijk, de maatschappij en richting het onderwijs een zeer waardevolle en gewaardeerde bijdrage te leveren die zich etaleert via een divers aantal routes. De onderzoeksgroep blijft daarbij scherp op verdere ontwikkelmogelijkheden, zoals zichtbaar in de ontwikkeling van een masteropleiding en de brede verkenning om de onderzoeksgroep met andere opleidingen te verbinden. Ook op het terrein van kennisontwikkeling waardeert de commissie de output en de impact van de onderzoeksgroep. Er wordt ruim voldaan aan eigen streefwaarden op dit terrein. Met een verscherping van het profiel en de keuze voor projecten, ziet de commissie richting de toekomst nog de mogelijkheid om de kennisontwikkeling voor het onderzoeksdomein verder te laten groeien.

Standaard 5

De onderzoekseenheid voert regelmatig en systematisch evaluaties uit van de onderzoeksprocessen en resultaten. Aan de uitkomsten daarvan verbindt de onderzoekseenheid waar nodig verbeteringen.

Systeem van kwaliteitszorg

Voor haar kwaliteitszorgbeleid kent de onderzoeksgroep Cybersafety verschillende, met elkaar verweven onderdelen. Het gaat om hogeschoolbrede arrangementen (zoals het document: *Een systeem van kwaliteit en kwaliteitszorg Onderwijs en Onderzoek NHL Stenden*, 2019), werkwijzen van de onderzoeksgroep en externe feedback. Centraal staat het kwaliteitsbeleid van de onderzoeksgroep dat beschreven is in het meerjarenplan 2019-2014 en aangesloten is op de hogeschool-kaders. Die aansluiting is onder meer zichtbaar door de verbondenheid van drie PDCA-cycli: strategisch (NHL Stenden), tactisch (Thorbecke Academie) en operationeel (Onderzoeksgroep Cybersafety).

In de uitwerking hiervan ziet de commissie verschillende verantwoordingslijnen richting de TA en het CvB waarlangs zicht wordt gehouden op de activiteiten en de realisatie van doelen. Het meerjarenplan, jaarplannen en jaarverslagen zijn hierin belangrijke elementen. Verder heeft de commissie gezien dat via zogenoemde R-rapportages de onderzoekactiviteiten gemonitord worden en dat er ook specifieke aandacht is voor financiële aspecten. De commissie constateert dat het kwaliteitszorgsysteem een goede samenhang vertoont, waarbij doelen op verschillende niveaus in de organisatie met elkaar verbonden blijven. De uitwerking naar verantwoordingslijnen past hier goed bij.

Kijkend naar de instrumenten voor evaluatie en reflectie, dan ziet de commissie dat de zesjarige cyclus van externe visitatie aangevuld is met het een interne systematiek van mid-terms. In verschillende documenten, zoals het meerjarenplan en in specifieke verbeterplannen, ziet de commissie dat de onderzoeksgroep gevolg geeft aan suggesties, aanbevelingen en adviezen die vanuit deze cycli volgen. Een concreet voorbeeld betreft de invoering van doelen en indicatoren (zie standaard 1). Ook op projectniveau ziet de commissie aandacht voor kwaliteitszorg terug. Enerzijds wordt hierin op meer formele wijze feedback opgehaald via schriftelijke evaluaties, anderzijds functioneert er ook een sterk informeel circuit waarin mondeling continue afstemming is. Het gaat onder andere over de kwaliteit van het project, de tevredenheid van opdrachtgever(s) en de mate van doelrealisatie. Langs de verschillende interne overleggen van de onderzoeksgroep (zie standaard 2) vinden bredere verbeterpunten ook hun weg naar de onderzoeksgroep als geheel of naar het tactisch en/of strategische niveau. Gesprekken van de commissie met verschillende vertegenwoordigers vanuit het onderzoeksdomein en de beroepspraktijk hebben bovendien laten zien dat zij tevreden zijn over de onderzoeksprocessen en resultaten (kwaliteit en bruikbaarheid) van de onderzoeksgroep.

Conclusie

Voor standaard 5 komt de commissie op basis van bovenstaande bevindingen en overwegingen tot het oordeel **voldaan**. De onderzoeksprocessen en resultaten worden met regelmaat en systematisch geëvalueerd leidend tot verbeteracties waar nodig. De commissie komt tot de

conclusie dat het kwaliteitszorgsysteem goed onderscheid maakt tussen verschillende relevante organisatielagen en daarbij passende doelen (waaronder streefwaarden) kent. Deze lagen zijn op passende wijze met elkaar verbonden, waarbij het niveau van de onderzoeksgroep goed centraal wordt gesteld. De verantwoordingslijnen en instrumenten voor evaluatie die worden ingezet zijn gangbaar. Zij leiden tot reflecties die ook aantoonbaar door de groep worden meegenomen als verbeteracties.

3. Eindoordeel

Oordelen op de standaarden

De visitatiecommissie komt tot de volgende oordelen op de standaarden:

Standaard	Oordeel
Standaard 1 Onderzoeksprofiel en onderzoeksprogramma	Voldoende
Standaard 2 Randvoorwaarden	Voldoende
Standaard 3 (Methodische) kwaliteit van onderzoek	Voldoende
Standaard 4 Resultaten en impact	Goed
Standaard 5 Kwaliteitsborging	Voldaan

De oordelen zijn gewogen volgens de beslisregels vastgelegd in het *Brancheprotocol Kwaliteitszorg Onderzoek 2016-2022* van de Vereniging Hogescholen (oktober 2015).

De onderzoeksgroep Cybersafety bevindt zich in een overgangsfase. De groep kent een lange historie (sinds 2004) waarin zij gedurende langere tijd als voorloper op het thema Cybersafety functioneerde. Inmiddels is het belang van het thema cybersafety breed onderkend en hebben andere kennisinstellingen onderzoeksactiviteiten hierop ingericht. De afgelopen periode bezon de onderzoeksgroep zich meermaals op de koers. Dit proces is nog niet uitgekristalliseerd, ondanks dat meermaals meerjarige plannen zijn vastgesteld. Desondanks ziet de commissie een onderzoeksgroep die in de kern goed functioneert. De prestaties van de onderzoeksgroep in termen van output en impact kunnen op bijzondere waardering van de commissie rekenen, waarbij specifiek de rijke verbindingen met het onderwijs en de beroepsgerichtheid genoemd moeten worden. De commissie heeft het geloof dat een verscherping van het profiel en bijbehorende positionering in de toekomst kan leiden tot nog mooiere resultaten.

Aanbevelingen

De commissie doet de volgende aanbevelingen:

Standaard 1

- De commissie adviseert om het profiel van de onderzoeksgroep beter af te bakenen zodat deze ook als afwegingskader kan dienen voor de onderzoekslijnen en de projecten daarbinnen. De huidige onderzoekslijnen 'laden' nu niet in gelijke mate op het onderwerp Cybersafety en haar specifieke focus op *human aspects*.
- De commissie waardeert de stap van de onderzoeksgroep in de afgelopen periode om sterker vanuit doelen en bijbehorende indicatoren te werken. Richting de toekomst kan hierin nog een concretiseringslag gezet worden, waarmee meer recht gedaan wordt aan de activiteiten en de oriëntatie van de groep.

Standaard 2 en 3

- Het ondervangen van risico's door het vertrek van de lector ten aanzien van continuering van netwerkverbindingen en financieringspartners zal de komende periode als belangrijk aandachtspunt gelden. De commissie geeft de onderzoeksgroep mee om naast de huidige partners ook te verbreden, waarmee de afhankelijkheid van een paar key-partners wordt verkleind.
- Een verruiming van de inzet van mensen is nodig om de onderzoekslijnen goed te blijven bedienen, maar ook gedacht vanuit noodzakelijke capaciteit om het systeem van kwaliteitsborging (onderlinge checks) goed te kunnen laten functioneren (= mede standaard 3).

Bijlagen

Bijlage 1 Bestudeerde documenten

De commissie heeft de volgende documenten ingezien en bestudeerd:

- Kritische reflectie onderzoeksgroep Cybersafety
- Standaard 1:
 - Organogram NHL Stenden Hogeschool
 - Strategisch Instellingsplan NHL Stenden
 - Strategisch onderzoeksbeleid NHL Stenden
 - Kader Kwaliteitszorg onderzoek NHL Stenden
 - Inrichtingsplan Thorbecke Academie
 - Onderzoeksbeleid Thorbecke Academie (OZ-lijn opleidingen)
 - Jaarplan Thorbecke Academie
 - Lectorale rede
 - Meerjaren-onderzoeksprogramma en jaarplannen
 - Onderzoeksvoorstellen en –ontwerpen
 - Onderzoeksprojecten portfolio
- Standaard 2:
 - Financiële middelen
 - Personele inzet m.b.t. onderzoek
 - CV's leden onderzoeksgroep
- Standaard 3:
 - Advies commissie Pijlman
 - Advies werkgroep Kwaliteit van praktijkgericht onderzoek
 - Documenten (publicatie, subsidieaanvragen), conform methoden
 - Ethische verantwoordingsdocumenten
- Standaard 4:
 - Jaarverslagen
 - Producten beroepspraktijk en maatschappij
 - Producten kennisontwikkeling
 - Producten onderwijs en professionalisering
 - Pijlers uitgelicht
- Standaard 5:
 - Kwaliteitsbeleid NHL Stenden
 - R-rapportages
 - Feedback en tevredenheidsmetingen
 - Visitatierapporten
 - Verbeterplannen n.a.v. meet- en evaluatieresultaten
- Aanvullend:
 - Samenstelling OZ eenheid 2015-2019
 - MJP Koers lectoraat Cybersafety 2014-2016
 - MJP Cybersafety 2016-2018

Bijlage 2 Bezoekprogramma

Tijd	Activiteit	Ruimte
08.30 – 09.30	Ontvangst visitatiecommissie door directeur Thorbecke Academie Presentatie van de drie onderzoekslijnen van de onderzoeksgroep door de drie post-docs (10 minuten per presentatie) Ter afsluiting een vragenronde van 15 minuten	B1029/B1032
<i>09.30 - 10.30</i>	<i>Bestuderen documenten ter inzage door visitatiecommissie</i>	<i>B1029/B1032</i>
10.15 - 10.30	Vorbereiding studenten en alumni	B1016
10.30 - 11.15	Gesprek met docenten, studenten en alumni	B1029/B1032
<i>11.15- 11.30</i>	<i>Overleg visitatiecommissie</i>	<i>B1029/B1032</i>
11.15 - 11.30	Vorbereiding beroepenveld	B1016
11.30 - 12.15	Gesprek met beroepenveld	B1029/B1032
<i>12.15 – 13.00</i>	<i>Lunchpauze visitatiecommissie</i>	<i>B1013</i>
<i>12.15 – 13.00</i>	<i>Lunchpauze alle deelnemers</i>	<i>B1016</i>
12.45 – 13.00	Vorbereiding onderzoekers/promovendi	B1016
13.00 – 14.00	Gesprek met onderzoekers/promovendi	B1029/B1032
<i>14.00 – 14.15</i>	<i>Overleg visitatiecommissie</i>	<i>B1029/B1032</i>
14.00 - 14.15	Vorbereiding management	B1016
14.15 - 15.15	Gesprek met management	B1029/B1032
<i>15.15 - 16.15</i>	<i>Eindoverleg visitatiecommissie en voorbereiding terugkoppeling</i>	<i>B1029/B1032</i>
16.15 – 16.45	Terugkoppeling bevindingen van visitatiecommissie	B1029/B1032
16.45 – 17.30	Borrel	B-plein

Geel gearceerd voorbereidende gesprekken zonder visitatiecommissie

Bijlage 3 Deskundigheid leden visitatiecommissie en lead-auditor

De heer dr. B.J.M. Kokkeler (voorzitter en commissielid), senior strategisch adviseur, onderzoeker en programma manager bij Technopolis, Lector Digitalisering en Veiligheid bij Avans Hogeschool en leider praktijkonderzoekprogramma smart public safety i.s.m. de Zuid-Nederlandse veiligheidsregio's, gemeenten en technologiebedrijven. Op gebied van onderzoek naar Hoger Onderwijs is hij bestuurslid van de vereniging DAIR (Dutch Association of Institutional Research) en actief in de Europe vereniging EAIR (he European Higher Education Society).

De heer dr. R. van der Kleij (commissielid), senior project- en programmaleider en toegepast onderzoeker Earth, Life and Social Sciences bij de Nederlandse Organisatie voor Toegepast Natuurwetenschappelijk Onderzoek (TNO) en senior onderzoeker Lectoraat Cybersecurity in het MKB, Center of Expertise Cybersecurity bij Haagse Hogeschool.

De heer drs. D.N. Maier (commissielid), Programmaleider Gestructureerde Kennisbasis voor Innovatie (samenwerking TNO-Politie) en Senior beleidsadviseur onderzoek bij de afdeling Kennis & innovatie, Directie Operaties van de Staf Korpsleiding.

De heer P. (Peter) van Achteren BLL, Secretaris/auditor, NQA